

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

Pest'a

25 Sept.
(7 Opt.)
1865

Ese in fie-care luna de trei ori adoca in 5. 15.
si 25. dupa c. v. contienendu doue côle.

Pretulu pentru Austria

pe Opt.—Dec. . . . . 2 fl. —
pe Opt.—Jun. . . . . 6 fl. — cr.

Pentru Romania

pe Opt.—Mart. unu galbenu.

Nr.
12.

Cancelari'a redactiunei

Strat'a arborelui verde Nr. 22.

unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile
anonime nu se publica.

I
cursu
anuale.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

GEORGIU TÈUTU.

Fratii nostri de peste Carpati fiindu mai putienu espusi influintielor eterogene, fara indoiela se potu laudá, cá au o poesia literaria multu mai natiunala, multu mai delicioasa si farmecatoria decátu noi romanii de-aici; ce se atinge de posesi'a poporala nu amu cutedia sê dâmu preferintia poporului romanu de dincóce seu celui de peste Carpati, cu tóte cá si in posesi'a poporala se observedia o linia despartietoria, cantecele de-aici cea mai mare parte sunt nesce suspine dorerose, pecandu in doinele de sub ceriulu azuriu alu Romaniei vedemu stra-

Georgiu Tèutu.

lucindu pe langa deliciosele sentieminte si scene amorose, inca si consciinti'a mandriei inspirata de gloria strabuna.

Viéti'a sociala nefindu marginita ca la noi, cu bucuria vedemu in frumos'a Romania mai multi poeti talentosi, cari prin creatiunile lor au atrasu atentiunea celor mai inaintate natiuni, si nu esageramu dicandu cá precei mai escelinti poeti ai Romaniei, strainii mai bine ii cunoscú si ii seiu apretiuu decátu romanii de-aici; inse nu e de miratu, cá-ci dóranece o natiune in tóta Europa nu esista la carea sê se fia potutu ob-

servá acelu separatismu ce domnesce intra noi romanii de dincoace si dincolo de Carpati.

Tóte natiunile se nisuiescu a-si desvoltá literatur'a lor si a se intr'uní pe calea sciintielor, — numai romanii sê nu sê se cunósca pre sine? numai intra noi sê domnésca nepasare, numai noi sê nu ne interesámu de misicările literarie a fratilor nostri, si óre potemu-ne numără intra natiunile culte pana ce nu cunóschemu barbatii binemeritati ai nostri, cari neincetatu se lupta si sacrifica pentru desvoltarea si mărirea natiunei depunendu fruptele ostenelelor lor pe altariulu omenimei?!

Si din acestu punctu de vedere nu ne indoimu cá stim. nostri cetitori se vor bucurá primindu câte-va schitie din viéti'a dlui *Georgiu Teutu*, de acarui operate si pana acuma ati avutu ocaziune de a ve incantá; poesiele dsale sunt nesce creatiuni, ce asigurédia domnului autoriu unu locu intra cei d'antâiu poeti romani, sonurile delicióse a lirei dsale suntu line, farmecátorie ca tainic'a sioptire a ventului dintra ruine, uneori agere ca fulgerulu ce ni luminédia o prepastia in carea erá sê pasímu, adeseori rídietorie de nebuniile si slabitunile omenesci — — si totu déuma atragátorie, originale.

Dlu *Georgiu Teutu* s'a nascutu in Botosiani la 17. julu anulu 1823; parintele seu erá coboritoriu din vechi'a familia *Teutulésa*, carea e insemnata in analele *Moldovei*, éra brav'a mama e din respectat'a familia a *Adamesciloru*. Crescerea tenerului baiatu din fraged'a sa etate de unu anu fú o sarcina portata numai de brav'a mama, cà-ci fericitulu parinte mori currendu. Sórtea bieteii veduve deveni mai grea prin unu nenorocitu procesu intentatu de *Vistiériulu Jordache Rosetu Rosnovanu*, in urma-rea careia cele dóue mosie remase dela printele dlui *G. Teutu* se luara. — Astfelu remasa acésta familia brava fara neci o avere materiala, fiindu prad'a arbitriului nemarginitu ce domniá pe acelu tempu in serman'a *Moldova*.

Aceste impregiurári triste constrinsera pre biét'a mama ca cu dorere sfasietória sê intre-rupa carier'a studiilor a iubitului ei fiu, carele dovedea o aplecare mare spre sciintie si totu ce e frumosu; prin urmare dupa finirea celor patru clase primarie din locul nascerei, dlu *G. Teutu* in locu sê continue studiarea sciintielor, fú silitu sê 'nebusiésca nobil'a sa dorintia de progresu, si sê primésca servitiu in cancelari'a *Ministeriului de justitia*. — Cátu de dorerósa a fostu starea sa in acestu tempu, numai acela si-póte inchipuí, care setosu fiindu de dorulu sciintielor e legatu de nesce ocupatiuni mecanice,

ce amortiescu spiritulu si adeseori omóra talentulu. Grigea pentru sustinerea vietiei facu si pre dlu *G. Teutu* ca sê primésca oficiu, pe care cariera si mediocritátile adeseori facu inaintári miraculóse, deci atátu mai alesu ar' fi potutu densulu sê inaintedie si sê-si asiguredie o stralucita stare materiala, dar' aci se cerea o órba supunere, si lingusire catra mai marele seu, ceea ce poetului inpedinte i lipsiá, prin urmare dupa doi ani si diumetate desgustatu cu totulu de acésta viétiá servila, parasi cancelari'a ministeriala si ajutatu de vre-o cátiva nobili amici repasi pe calea sciintielor si cu diligintia neobosita se nisuí a cascigá cunoscintiele necesarie; ce primescu altii mai cu comoditate la institutete 'nalte, densulu si le-a agonisitu prin diligintia privata.

Regulele poesiei si gustulu pentru acésta arta le-a invetiatu de la eminintele barbatu de sciintie si bunulu amicu alu seu domnulu *Dimitriu Gusti*.

La anulu 1848 a luat parte la misicările progresistilor contra aristocratíei retrograde, din care cauza nu e vediatu cu ochi buni de acésta clica inamica cerbicósa a tuturor ce sunt inspirati de dorulu libertatei si luminei ce nu se póte impacá cu angustimea animei lor.

Totu in acestu anu, dupa nenumerate neplaceri si suferintie, fú fericitu de-a fi mangaiatu si ajutatu de unu bravu amicu alu seu, cumperá o mosióra, apoi dobandi man'a unei domnisióre amabile, carea ca socia i-e angerulu mangaitoriu; astfelu in placutul giuru familiaru si retrasu la tiera duce o viétiá fara pretensiuni, inse fericita.

Ocupatiunile sale afara de cerculu familiaru sunt sacrate muselor ce lu iubescu necontentitu, dar' poetulu nostru adeseori parascesce cerculu acestor dine, si se ostenesce pentru grati'a *Cererei*, ocupandu-se cu agricultur'a; inse atátu de cu intieptiune scie sê faca destulu acestora de-arendulu, cá atátu *Apolonu* catu si *Cerere* impreuna cu dieii de casa si familia sunt indestuliti cu favoritulu lor.

A scrisu nenumerate poesii dintra cari partea cea mai mare s'a publicatu prin diferite diuarie romane, precum si in o colectiune de unu tomu intitulata: „*Poesii*“ edata in Iasi 1862. In „*Reforma*“ a. e. a publicatu o drama intit. „*Berchea*“, si mai are alte piese teatrale in manuscriptu, ér' in presinte serie pentru fói'a nóstra unu eposu intit. „*Ioanu Corvinu*“. — Ddieu sê-i dee putere inca multi — multi ani!

FANTANIA

CERBULUI.

— Balada istorica. —

I.

„Duleca mea!“ — — ferice,
Radulu Voda dîce
Catra fiic'a sa,
Juna copilitia
Cu mandra cositia,
Ce cretiu fluturá.

Cu ochi ca seninulu,
Cu obradi ca crinulu,
Ce abea-e deschisu;
Cu guritia mica;
Dalba garofica,
Sinu'-unu — paradisu :

„In a ta camara
Intra 'n asta séra,
Si anima flori
La a ta cositia, —
Te 'nbraea fetitia
Ca de serbatori.

Câ-ci asceptu sê vie
Ôspeti placuti mie,
Unu bravu printiu flacáu, —
Ce alu teu parinte
Vré eu doru ferbinte
De-a fi sotiulu teu.

Neci mai e potere
Vr'o intardiere
De-acumu sê mai punu,
Câ-ci elu de departe,
Dupa a mea carte
Vine — si e bunu.

Lu cunoscu pré bine,
E frumosu ca tine,
Sprintenu, naltu, voinicu;
Era alu seu tata
A fostu mie-odata
Credintiosu amieu.

Trebuie-a mea fiica
Juna frumosica
Pe-astu flacáu sê icu,
Câ-anii înte sbóra,
Si vrest'a 'npovóra
Pre parintii tei.

O! si victia-amara
Sente o fecióra,
Care a remasu
Fara tata, mama,
Candu plina de téma
Face 'n lume-unu pasu.

Ér' unu copilu are
Datoria mare —
Pre parintii sei,
Ca sê-ii spriginésca
Si sê-ii ocrotésca
Candu betranescu ei.

Si 'ngridirea care
Fiica! esti datória,
L' alu teu taicusioru
S'a paré mai buna
Dandu-o impreuna
Cu unu sotíoru . . .“

Dar' pentru ce óre
Bravulu aprodu, care
Langa usia stá,
Se ingalbinesce,
Candu Voda vorbesce
Cu copil'a sa? . . .!!

Tener'a fecióra
Plangandu — in camara
Intra, s'a supusu;
Ér' la templisíore
Vr'o plapanda flóre
Nu sciu de-a mai pusu! . . .

II.

Dela schitu in vale,
Pe-o angusta cale,
Vedi veníndu in diori —
La o fantanitia,
O calugaritia
Cu ochi plangatori.

Aici pana 'n séra
Sub o salcióra
Ingenunchi siedíndu,
Langa o movila,
Gingasi'a copila
Plange suspíndu.

Apoi floricele,
Ghioci, viorele
Ea, din póla sa
Pe-acea movilitia,
Cu o crucilitia,
Trista presará.

Stariti'a betrana
Cu-a sa carte 'n mana,
Intr' o di la ea
Vine si i dîce :
„Fico neferice,
Copiliti'a mea!

Pentru ce tu óre
Versi la lacremióre
Aici ne 'necetatu?
Asta fantanitia
Nu e o! fetitia
Altariu, si-e pecatu.

Legea dîce-anume,
Noi in asta lume
Lacremi sê versâmu,
Numai la altare,
La-ale lor picíore
Candu ne închinâmu.

Ér' tu sorióra,
Asta fantanióra
De cand ai voitú
Aici sê se faca,
Di nu lasi sê tréca,
Plangi necontenitu!“

— „Santa Maicusíóra,
Pana 'n asta óra,
Vai! eu nu ti-am spusú,
C' a-mea fericire,
Pace si marire
Aici a apusu.

Dar' acuma éca
Anim'a-mi ti-arata,
Câ eu candu eram
La parinti a casa
Juna principésa,
Tainicu adoram.

Pe-unu copilu de munte,
Unu aprodu de frunte
Cu chipu angerescu,
Inse alu meu tata
Mi dîse odata
Cu glasu parintescu :

Fii'ca mea pr  dulce!
Tempulu de-a te duce,
Dup' unu sotiu iubitu
Eta c  sosesece
Deci te pregatesce
C -am s  te maritu . . .

Plansulu me patrunse,
V cea-mi nu respunse,
Inse pe la diori,
Cu aprodule care
Lu iubiam eu tare
Eram caletori.

Prin padurea d sa,
Verde, recor sa
Fugeamu amendoi, —
Si-o sperantia via
D cea lui si mie :
Fericea-e cu voi !

Dintr' o culme 'n c tia,
Vale cu verd tia
Maica ! noi diarimu ;
Dorulu ne cuprinde
In ea a descinde
Ca s  odihnimu.

Josu fiindu, indata
Pe erb'a bogata
Voiosi ne-ascidiamu ;
Si cuprinsi in bratie,
Cu amoru, dulc tia
Somnulu ne damu.

Dar' gonasii inse,
Astfelu ne cuprinse,
Ordinu implinescu ;
La-a mea desceptare
Cu infiorare
Dragu'-mi mortu privescu . . .

Apoi cu grabire
Intr' o manastire
Pe momentu m'a dusu ;
Si in n gra rasa,
Scofa ce apasa
Pre mine m'a pusu.

De-acolo departe
Aici fiindu f rte
Tainicu am fugitu,
Si in schitu maic tia,
Asilu, chiliutia
S -ti ceru an venitu.

Valca cea frum sa,
Maica cuvio sa,
E ac sta chiaru ;
Aici sum dat ria
S  varsu lacrimi re
Si s  plangu amaru !

Aici of ! anume
Cerbulu, — c -ci elu nume
Astfelu a avutu, —
S'a stinsu din vi tia,
Er' culmea in c tia
E *Podulu de lutu* .

— „Fieca ! ce d ci  re
S  dau cu crediare ? ! . . .
Spune-mi dreptu s  sciui,
Tu cu buna s ma
Ai lipsitu p' o mama
De-alu seu unicu fiu ?

Cerbulu ah ! vai mie !
A mea bucuria,
Fiiulu meu iubitu !
Din a sa vi tia,
Din a mele bratie
Tu mi l' ai rapitu ! . . .“

— „Santa maiculitia
Asta movilitia
E momentulu seu,
Langa elu aice
Datori'a-ti d ce
S  faci si p' alu meu !“

III

Nu multu tempu sburara
Si 'ntr' o d  sunara
Clopotulu din turnu ;
Tristele feci re
Cu feti' plangat re
In momentu depunu.

Pre o sori ra,
Ceara o aflara
M rta pe pamentu ;
Langa movilitia,
Langa crucilitia.
E mai unu momentu.

Stariti'a betrana,
Cu tremand'a-i mana,
C tu a mai traitu, —
P' aste mormentiole.
Pusu-a floricele
Si a plansu cumplitu.

G. T UTU.

Ce-va despre puterea spirituala a animalelor.

(Finea.)

Papagai'a e in stare a inveti  cuvinte ba chiaru si sentintie intregi ; si pe celu mai de omenia omu inca-lu face de nimica ! . . . Unu esemplu remarcabilu despre memori'a si sint rea papagaielor ni spune *Reichenbach*. Unu anglesu a capetatu in donu o papagaie din provinciele spaniole ale Americi de mediadi si aducandu-o a casa au invetiatu-o la mai multe sentintie angleseci. Dupa c ti-va ani fiindu cercetatu de unu cunoscutu Spaniolu, numai dec tu tiesura o conversatiune in acesta limba. Papagai'a audiendu limb'a patriei sale de mai nainte se aradica, si-strofloca penele, — si petrunsa de o bu-

curia nespusa, dupa ce cu mare focu rosti nesece cuvinte spaniolesci, mori atinsa de puterea eutrieratorie a suvenirilor antice !

Corbulu inblanditu predomin za t te animalele de casa ; demanda inca si canelui si e astutu de minune. C rea mai cu de adinsulu societatea sierbitorilor si a pruncutiloru ca si de la cari mai capeta c te ce-va. *Coc r'a* in acestu statu asisderea se arata intiel pta si se p te folosi pe langa casa. *Masiu* ni vorbeste despre o coc ra care padiea galitiele casei, deman ti'a le m na la campu si s r'a le adun   rasi. In absinti'a cocieriului grigea si de cai. Mai mare

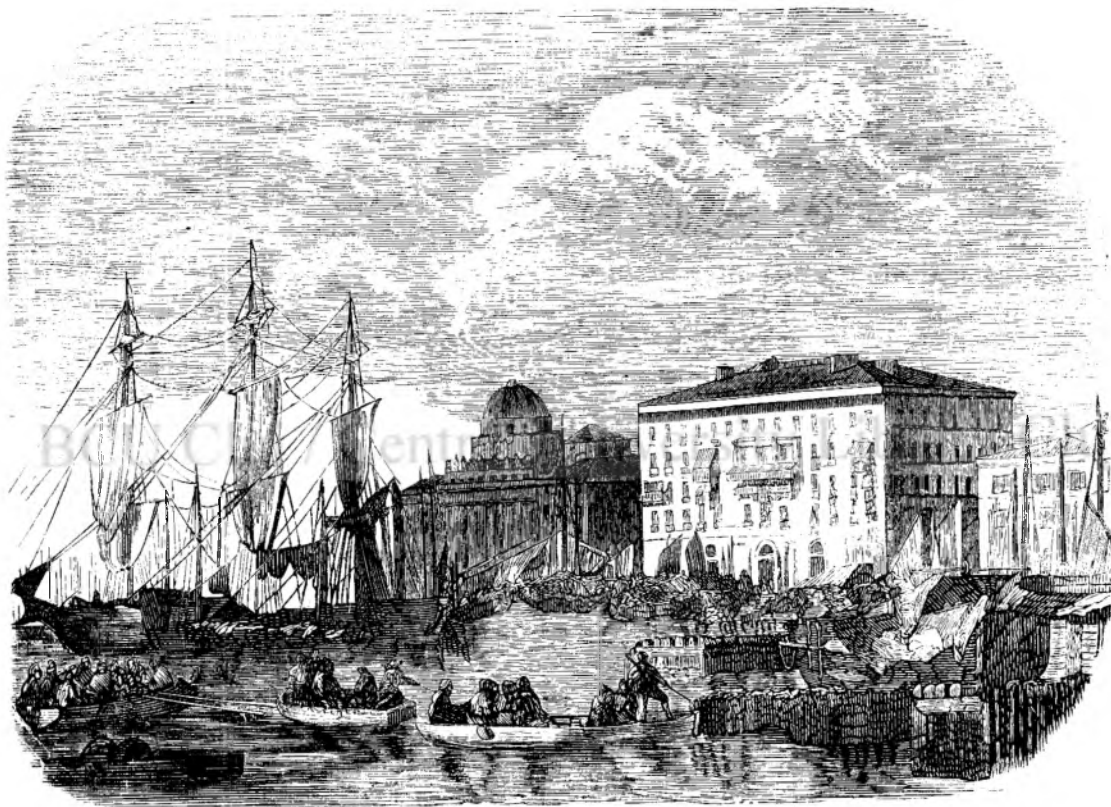
simpatia si respectu avea de boi; cu a cestia mancă, umblă de ici cole, îi feria de musce si cu jocurile sale îi petrecea. Pe cei seramani nu-i suferea in curte (ocolu), dara de hornari se te-mea tare.

Leulu ne face sê-i admirâmu *cutediarea*; éra lupulu *temeritatea*. Se dice că nu demultu unu lupu cercetă si chiaru stratile Petruburgului. Temeritatea lui insufla multora frica nespusa. — — —

Estremitătile convinu adese si in natura. Hien'a e cea mai satiôsa de sange si totusi blas-temata, de unde proverbiulu Arabescu: „blas-tematu ca hien'a“. Ursulu inca e cutediatoriu si totusi tierenele Rusiei déca cumva umblandu

Despre alipirea delfinilor catra ômeni, cei ve-chi ni spunu naratiuni fabulôse.

Elefantulu e renumitu si despre aceea câ-i place beutur'a si se inbéta usioru. Siorecii esce-léza in gurmanderia; lingu pomad'a din toaleta si puderule de pre paroccele vechi; rodu suga-rea, pên'a si papirulu scrietoriului, cu unu cu-ventu li place a gustá din tôte. Curs'a o sciu in-cungiurá cu o istetîme rara si déca totusi de-vinu prinsi arata o resolutiune de minune. Mai de multeori acû s'au aflâtu in cursa dinti si pi-tiôre de siôreci care de siguru séu elu séu con-socii le-au fostu rosu ca sê-lu scape de perire. Despre a cestia inca e de sciutu că urmarescu pre omu in zonele cele mai calde togma asiá ca

Portulu dela Triestu (vedi pagin'a 148.)

prin padure convinu cu vre unulu, nu fugu dinaintea lui, ci aruncandu-si zadi'a pe capu in-tre cele mai mari strigări fugu catra elu care stă frontu si cu celu mai cutediatoriu venato-riu, si acesta se sparie si fuge dinaintea — *fe-meiei*.

Domnitoriulu infricosiatu a tieriloru cal-durose e: *Vulturulu de stance*. Favoritii noptii: *Buhele*. *Cuculu* e unu parinte fara picu de iubi-re; óua in cuibulu altora si puii si i lasa acolo.

Cea mai mare parte a paseriloru cantátorie are atragere mare catra omenime. O pipalaca in 1631 gonita de uliu cercă scapare la Gustav Adolf regele Svetiei care togma se preumblá.

in cele mai frigurose. Nu e liberu de ei neci Hospitiulu S. Bernard. Memori'a sóreciloru o celebréza si istori'a; — Candu *Sancherib* opugná mai bine Jerusalimulu o multime nespusa de siôreci au venitu si consumatu victualele din care causa fu silitu a se retrage.

Modelulu nisuintiei lu-aflâmu la *albine* si *furnice*; éra a leneviei la *bradipu* (animalulu trendavu; *bradipus*). Acesta are lipsa de 3 dile pana ce se suie pe unu lemnu, si dupa ce i-a mancatu tôte frundiele, de lene nu vine, ci se arunca josu. Esemplulu *vigherei* e *cocór'a padi-torie*, care-si i-e o pétra in unghi, ca déca cum-va ar dormí caderea petrei sê o sternésca. Cam

in acestu modu s'a nisuitu si Aristotele a dedá la vighere pe Alesandru celu mare, dara nu i-a pré succesu. — La cërta mai bine se pricepu Colibrîi.

Paciinti'a clasica e o insusire rezervata Camilei. Acésta insarcinata pana din colo la cea mai mica porunca a domnului seu se aredica si dile întregi nemancandu si nebendu mesura marea de nasipu a desierturiloru nemarginite.

Despre *nobléti'a* si *credinti'a* cailoru vorbescu statuele numeróse aradicate in onórea acestora. Da inca magariulu?! . . . bravulu si onestulu magariu?! . . . Elucru curiosu, câ ómenii adese in batjocura se numescu magari, candu multi dintre ei posiediendu unele calitáti de acestora aru fi cetatieni buni si folositori pentru statuu! Magariulu — dupa materialisti carii amesura intieleptiunea dupa cátetatea creriloru — intra animale e celu mai intieleptu; pre langa acésta e paciinte, blandu si se indestulesce cu pucinu. In locurile muntóse e uniculu calu folosiveru! Apoi, cugeta numai iubite cetitoriu! si celu mai corpulentu pecurariu cu bitusia cu totu se incarca pe elu, de a une ori si pitioarele i ajungu pe pamentu si sermanulu de magariu, fie caldu, fie frigu cu o flegma caracteristica lu-duce catra casa, si ce-i e resplat'a? . . . „o bota buna ce o capeta peste cóste in semnu de simpatia“ . . .!! Dupa aceea intra oi elu e celu mai inaltu si celu mai cu autoritate si totusi nu e *sumetiu*. — Asia stá lucrulu cu sermanulu si onestulu magariu! Homer l'a cantatu in nesce versuri frumóse si cu totu dreptulu; a meritatu. — —

Animalele mai esceléza inca si in *maestrii* si *arti*, de si pana acú neci unulu nu si-a castigatu rangulu de „academicu“.

In *maestri'a* edificareii arata o istetíme minunata *Castorii* (fulica, Wasserhuhu). Calcululu nimerítu in constructure, canalele debuintióse pentru conducerea si deducerea apei, ambitele de lipsa s. a. sunt atátu de minunate de si celui mai priceputu ingenirulu i-aru face onóre. Constructoiri minunati se arata si albinele, unele insecte s. a. care adese si facu casuli'a cu mai multe aradicature. Au trebue mai mare *maestria* decátu cuibulu randunelei? — —

In *jocu* se producu cu sucesu: iepurii, canii, caii si ursii. Gordianu odata facú sê jóce o mie de ursi in arsenalulu Romei.

Decátu tote inse in animale mai insemnatu e: *capacitatea* si *inclinarea loru spre musica*. Imposantulu elefantu cu o placere de copilu întórce de wercli. Siorecasiulu déca dá de guitarulu lu-face se sune. Despre pesci pana acuma

am sciutu câ-su muti si éca! in tempii mai noi s'au aflu pesci de aceia carii canta.

Ce se atinge de music'a vocala (sonóra) *recunoscinti'a* sê cuvine *maimutiiloru cantatorie* (mycetes). Dupa cumu ni spunu caletorii e o placere adeverata a le ascultá din departare! — — au o cantarétia primarie care canta antáie testulu *solo* si dupa ea tóta grup'a *statatorie* din mii si mii, care mai suptiere, care mai grosu; cine cumu póte. Cvartetulu ori mai bine disu mietulu tiene catu va tempu, dupa aceea sê alina. Peste pucinu cantorulu érasí incepe, dupa care grup'a érasí cânta acusi *forte*, acusi *piano*, acusi *adagio*, acusi *allegro*. . . Asia tiene acésta pana catra mediulu noptii candu serenadistii uste-nindu-se, se arunca in bratielu lui Morfeu, cedendu terenulu leniscei tacute a melancoliceii nopti! . . .

Da apoi inca paserile cantátore?! *Mert'a poliglota* (turdus poliglottus) din America — dupa cum se spune — ori si ce opera togma asié o esecuta de frumósa ca *Mahbranséu Desirée Artol*.

Comunicatu prin :

Lucanu.

Suveniri si impresiuni de caletoria.

V.

Erau diece óre. Noi trecandu pe langa unu satuletiu, Calanu-micu, vedeamu pe malulu stangu alu Sargentului, pe care duce si drumulu, naltiandu-se o stanca din siesulu netedu ca o arena.

— Ce este acésta? me întreba socii de caletoria.

— Indata veti vedé, fu respunsulu.

Mai patínu decátu intr' unu patraru de óra, suntemu facia cu acésta stanca. Distanti'a ei de drum abié numera 40—50 pasi. Ne abaturamu cu trasur'a aci. Aici mai aflámu si ne mai ajungu indata óspeti ce mergeau la Hatiegu.

Ei! dar sê vi spunu ce este acea stanca.

Aici sunt báile calde de la Calanu. Stanca de care amintíi se inaltia isolata in siesu pana la inaltíme de 22—25 petiore; ea este travertina. D'a supra in acésta stanca e sapatu unu basenu lungu de 45 petióre, latu de 30 pt. si afundu de 16—18. pt. — Din basenu se intinde unu canalu latu de 5. petióre pana afara in siesu. Canalulu este mai totu atátu de afundu taiatu, ca si basenulu. In basenu isvoresce apa calda prin crepaturile stancei, care pe canalu se scurge in siesu, unde formédia morastini.

Basenulu ca si canalulu este neuretitu,

plinu de noroiu, petri mai mari si mai mici, cari le punu muierile vér'a pe canepa ca sê se asiedie; câ-ci vér'a topescu muierile canepa in basenu si in canalu.

Me determinaiu sê intru in basenu, ca sê me convingu câtu e de calda ap'a. Me pregatescu . . . . si intru pe canalu. Socii mei si arendatorulu bâilor stá d'asupra basenului si se uitau ce esperintie voiu a face. Peste totu ap'a in basenu avea 16° R., pe candu la crepatura, unde isvoretse, avea 21° R. Eu me preumblu prin apa care trecea peste genunchi, si trecu pe langa o gramada de petri, acarei vér'fu se inaltia peste apa. Undele ce se faceau la misicarea mea loviau in gramad'a de petri, si togma candu eram pe langa ea, batendu undele mai tare, vedu d' odata esindu de printre petri trei sierpi cu flori galbine la urechi si apucandu prin apa.

Va pricepe ori cine, câte cutite mi-au mer-su prin anima, câte sageti reci au trecut si au revenitu ca fulgerulu prin spate si prin sinu. Perulu astu-felu se radicase in capu, câtu p' aci erá sê-mi arunce pelari'a in apa. Indesu pasii . . . . ap'a me retiene. Mi se pareá câtota ap'a e plina de sierpi si se infasiura pe langa mine. Ahea intru pe canalu si éca unu altu sierpe din o crepatura a canalului se lasa prin apa. Cei deasupra basenului strigau sê fugu. Cum voiu fi fostu candu m'am vediutu afara, eu nu potu sci.

Neci in visu n'am patitu-o mai amaru, decum o patiiu in adeveru. Precum nu potu sê fugu in visu, astu-felu nu poteam sê fugu aici prin apa, care mi se pareá câ-mi retiene petio-rele ca si cum asiu fi in unu lacu de pecura.

Eram micu si me jocam singuru inaintea casei. O nepârca esindu dintra nesce lemne trece in apropierea mea. Eu cunosceamu inca numai pescii. Cugetandu câ si acesta e pesce, m'am repeditu sê-o prindu de códa, dar' din intemplare si fara voia, o lovescu cu nuiau'a ce o aveam in ceea lalta mana. Neparc'a se întorce catra mine furioáa, vibrandu cu limbile si siuerandu. Am fugitu spariatu in casa si am spusu mamei câ am umblatu sê prindu *pescele*. dar' s'a *hireitu* catra mine. Dar' intrebandu-me mam'a si spuindu-i unde si cum a fostu *pescele*, care s'a *hireitu* dar' nu m'a muscatu, mi-a spusu câ acela e sierpe si moru daca me musca. Din acestu momentu de nemicu nu-mi este atátu de urítu, si de nemicu me 'nfioru ca de sierpe!

In apropierea acestei stance se afla dóue cabinete de scaldau, in care ap'a are 22° R., o casciora séu mai bine o coliba in care siede unu betranu, ce ingrisesce de bái, o alta casciora

ce servesce ospetilor de bucataria. Pentru primirea ospetilor este o singura casa de bérne, costatóre din patru chilie cu ferestre blanite mai totu cu hartia. Aceste sunt tóte comoditatile. Ei! ba mai este unu simplu siopronu, in care trei scanduri batute pe patru pociumpi, formédia mész'a.

In anulu 1860 dormisem aici o nópte in o placuta societate. Dar' tintiarii mari de rovina, tóta nóptea ni-au concertatu, ér' noi tóta nóptea am imblatitu cu manile in giuru de noi. Demanétia toti eramu metamorfosati, nu erá d'a ne mai cunosce. Dar' dóue damicele se vedeau mai multu cochetate cu acesti óspeti nopturni, fetiele inflata le-au tradatu. — Nu voi uitá curendu acésta nópte care nu cede scenei din Infernulu lui Dante :

Amblau goli pan' la pele, impunsi cu infocare
De vespi, de musce rele ce 'n giurnulu lor sborau;
Si lungi torenti de sange din plagele amare
Amestecati cu lacrimi pe fati'a lor curgeau.

Dupa o acceptare de 3 óre, nu mai multu, ni veni din satu apa dulce si vinu acru, ce facea gur'a punga ca acetulu de mere paduretie, si doi pui, ce-va mai multu decâtu incalditi.

La mésa ni servi unu jidanu, in tóta murdari'a erédita din Gosen. In privinti'a persónei erá o amestecatura din Vulcanu si Tersite; schiopu d' unu petioru, cu capulu ascutitu si cu unu umeru mai naltu decâtu celu alaltu. Barb'a lui erá virgina, neatinsa necimacar de grebla. Permittedi-mi o descriere atátu de estetica, caremi scapá din condeiu atátu de usioru. Pare câ vedu si acum originalulu!

Basenulu si peste totu morastinile din giuru, se intielege, nu inghiacia neci in cea mai aspra iérna, astu-felu bróscele tóta iérn'a canta aci. Ele au aici o eterna primavéra. Éca dar' paradisulu bróscelor. O! voi poeti cari cantati si vér'a si iérna, vrém sê dîcu cu fantasia si fara fantasia, veniti si intruniti cimpoiele vostre cu ale acestor poeti de balta. Faceti sê meritati, daca nu mai multu, celu putienu acésta cununa de pipirigu, ce vi-o impletece dlu Alesandri :

Mi placu acele innuri de brósce fara numeru
Ce, chiaru ca *óre-care*, in choru oracaiescu;
Atuncia in cadentia a mea anima salta
Ca la unu glasu de prietenu iubitu si acceptatu,
Câ-ci gingasiele brósce sunt dulci poeti de balta,
Precum multi poeti gingasi sunt brósce de uscatu.

Impregiurimea acestor bái este destulu de frumosu pentru d'a fi locul celu mai romanticu si favorabile distractiunei si reconvalescen-tiei, candu frumseti'a naturala ar dá man'a cu

intogmirile artistice. Scaldele sunt foarte sanetoase. Omulu se semte in o pusetiune deosabitu placuta dupa ce ese din baia.

Unu aleiu desu, in loculu arinilor rari d'acumu; o comoditate moderna; in loculu hurubelor d'acum; cabinete de scaldatu numeroase in loculu celor doue balti d'acum, — pentru-câ isvóre de apa calda sunt destule, — tóte acestea ar redá locului insemnatatea ce o merita si lu-ar impopolá.

Nu-e departe inse neci acestu tempu. Ca mane va veni unu strainu cu vr'o câteva miisio-re care din acesta locu nebagatu in sêma, va creá unu paradisu si unu isvoru nesecatu de venitu.

Bâile Calanului sunt fara indoiala acele cari in vechimes'au numitu *Ad-aquas*. Basenulu, probabile, inca este taiatu d'atunci in stanca. P' aici trecea si drumulu ce veniá de la *Ulpia* — *Traiana*. Urmele se vedu foarte bine si acum. Ce frumsetie nu vor fi fostu aici pe tempulu Daciei fericite? Dar' câta desolatiune este astadi!

Campurile d'împregiuru sunt tóte semantate cu urme de sate séu cetáti odata in floritorie. Pe multe locuri se afla strade pavate. Se gasiá mai de multu inscriptiuni, colonne, capiteluri. In Calanu s'a aflatu in anii trecuti in curtea unui sateanu unu celaru boltitu cu beuntie. In apropiere pedestalulu unei statue si capitelulu unei colonne dorice. Locuitorii afla cand ara adeseori monete s. a. La satulu Petreni se vedu urmele unei colonie romane. Ací se afla caramide, vase, urne si urme de muru vechiu.

Arone Densusianu.

Portulu dela Triestu.

(Vedi ilustratiunea de pe pagin'a 145.)

Pe malulu marei adriatice neci unu portu nu e de o insemnatate atátu de mare cumu e celu dela Triestu. Pusetiunea-i e foarte favoriro-ria pentru de a fi unu locu unde se concentré-dia nenumerate comunicatiuni comerciale, din care cauza necontentitu se'naltia si maresce cu repediune. Inainte cu vre-o 150 ani Triestulu abea avea 14—15 mii locuitori si adi are peste 80,000. — Partea stanga a portului asia numita *Malo di santa Terezia* e o stavila de pétra ce se intinde in mare la 800 pasi, aci in capulu de catra média-di e o fortarétiá si turnu luminatu cu gazu. — Fatia cu acésta e institutul de contumatiune cu portulu seu separatu. Din portu trage unu canalu in cetatea nóua pentru ca sê póta ajunge naiele pana la magazine.

Portulu Triestului in anulu 1842 inea numai 770 de naie a potutu primi, in 1853 numerulu naielor se urcá pana la 14,000 de cele ce plecu din portu si 15,240 dintra cele ce vinu si acestu numeru din di in di totu cresce.

Columb'a.

(Romanu de *Alesandru Dumas*.)

(Urmare.)

Sub decursulu acestui periodu s'a adusu judecata si s'a esecutatu sentinti'a in contra maresialului principe. Acésta esecutiune inea mari frie'a sermanelor sorori cari me primira in ospitalitatea lor.

Nu erá neci o indoicla, câ daca se va descoperi esistinti'a mea acolo, cu tóte câ sum principe d'unu sange cu regele, s'ar fi intemplatu si cu mine ceea ce s'a intemplatu cu Montmorency. Montmorency nu erá elu consangeanu cu Maria de Médicis?

Deci se decise câ am moritu si ea sê se laticésc scirea acésta prin toti accia carora li se potea da crediementu.

Peste doue luni me potui scolá. Atát'a tempu fusesi dar ascunsu in suteranulu monastirei; aeru devini de lipsa pentru vindecarea mea; erá noemvre; dar érn'a cea moderata de Languedoc mi-concese câte-va escursiuni de nópte. Mi-iertara a petrece nóptea in gradin'a monastirei.

Cu cugetarea, sentirea, nu dícu cu puterea, câ-ci eram inca forte slabu, de nu potui neci a me suí neci a me cobori pe trepte, amorea mea pentru tine amortita prin mórté s'a desceptatu. Eu nu vorbeam decátu cu tine, nu aspiram decátu la tine.

Indata ce potui sê tienu pen'a in mana, de locu doriau sê-ti scriu! dorinti'a mea o implimira, tramisera la mine pe unu anunciatoriu; dar fiindu câ acela ar fi potutu descoperi esistinti'a mea, ceea ce dupa frie'a dómnei de Ventadour ar fi avutu de urmare persecutiune, prinsóre séu póte chiar si mórté, anunciatoriulu remase in giurulu acela si cand peste doue spre diece séu cincii spre diece díle vini inderetru la mine, mi-spuse câ tata-teu te-a dusu la Paris si câ elu a lasatu epistol'a la una din femeile tale, carea i-se parca mai fidela.

De-ací 'ncolo fui mai liniscitu, crediui in amorea ta si crediui câ-mi vei responde.

Trecu o luna in aseptarea acésta; fie-care dí mi-aduse rana noua pentru incederea mea in tine si rapí câte o bucata din speranti'a mea.

Trecura trei lune de la batal'a la Castelnaudary. Voiam sê sciu noutátile cari me interesara. Ranitu la inceperea bataliei incepte de mine, eu nu scicam finca ci. Nu voiau a me insciintiá despre nimica. Le ameniutiai ca eu voiu cereá tóte.

Atunci mi-spusera tote; asié affai de perderca bataliei; de fugirea si impacarea lui Gaston cu trei insi impreuna, precum ni-o spuse; de procesulu si de mórtea lui Montmorency; de confiscarea bunurilor mele si de destituirea de rangulu meu si demnitatea mea.

Ascultai tote aceste cu mai multa taria sufletésca decâtu cum aseptara. La tota intemplarea mórtea sermanului maresialu fu o lovitura grea. Dar dupa mórtea lui Morillac noi cu Montmorency prevediuramu mai de multe ori decâtu odata lovitur'a acésta, atâtu pentru elu câtu si pentru mine.

In câtu pentru perderca rangului meu, a demnitâtii si bunurilor mele, tote aceste le primii cu unu surisu despretuitoriu. Omenii au potutu sê rapésca de la mine tote ce mi-au datu ómenii; dar au fostu siliti a-mi lasá ceca mi-a datu Ddieu, amórea ta.

Din minutulu acela unic'a sperantia a vietii mele fu amórea ta. Acésta erá steu'a acea carea stralucea pe ceriulu vinitoriulu, care devini atâtu de intunecosu, câtu de stralucitu fu alu trecutulu.

Anunciatoriulu meu nu te gasi; me resolvai dara a fi insu-mi annunciatoriulu. Respunsulu teu nu sosti la mine; me resolvai dara ca sê mergu insu-mi a cercá respunsulu teu.

Inse nu erá lucru usioru a esí din monastire. Grigeau de mine, câ-ci se temeau câ cine-va me va vedé si me va cunósce. Nu vorbii dara despre acea, câ voi esí din monastire, ci câ voi parasí Francia.

Propusetiunea acésta erá cea mai placuta ce poteam sê facu bunei abatesc.

Se detiermuri, câ vor vorbi cu pescari din Narbonne, cu carii apoi voiu poté imbarcá. De la abatía pana la Narbonne voiu portá costumulu eclesiasticu si voiu merge cu caruti'a si cu caii abatesei.

La din contra, toti tiencau atâtu de sigura mórtea mea, in câtu erá probalilu câ in celu d'antâiu satu unde voiu ajunge, nu me voru cunósce.

Bun'a abatéa mi-dede sub dispusetiunea mea pung'a sa; dar i multiamii, câ-ci in minutulu in care fui ranitu, gasira in pusunariulu meu doue sute de galbeni; ér in anele si alte pretióse diamanturi in pretiu cam de diece mii de livre.

Tu erai avuta, ce lipsa aveam sê fiu si eu avutu?

Cu inceputulu lui Ianuarie parasii abatía, plinu de recunoscintia pentru ospitalitatea cu carea me primira.

Ah! nu scieam câ ospitalitatea asta fu atâtu de scumpa!

Eram in departare de doue dieci si optu de mile de Narbonne; dar me sentieam inca totu atâtu de slabu, in câtu nu potui inaintá mai multu de doue díle. Séu dora inca maream slabitiunea mea, ca cu atâtu mai putínu sê aiba suspitiune in contra mea.

In diu'a d'antâia ajunsei la Villepinte, in a dou'a la Barbaira; in a trei'a la Narbonne.

In alta dí térgulu erá facutu sê me daca la Marseille. Eram unu prelatu morbosu de peptu, caruia fu ordinatu aerulu de la Hyères séu de la Nice.

In Narbonne pausai o dí si in alta dí imbarcai. Peste douedieci si patru óre prin ventulu favoritoriu fui in Marseille.

Acole platii naiasilor mei si tramisei pe cei doi servitori ai abatesei cari me insocira si remasei cu totulu liberu.

Mi-bagai de locu unu carausiu pana la Avignon, spre a me duce langa Rhône din Avignon la Valence.

De óra ce aerulu meu de cavaleru m'ar fi potutu tradá, mi-facui uniforma de care portau gardistii cardinalului. In acesta uniforma eram in sigurantia in contra nepaciuriloru.

Plecaiu din Marseille si in trei díle ajunsei la Avignon. In Avignon, fiindu câ ventulu suflá de catra mare si prin urmare pentru navigatiune erá bunu, me concrediiu Rhrónei; altfelu daca ventulu n'ar fi suflatu, ar fi trebuitu sê prindemu cai inaintea naiei si astfelu sê inaintámu in susu spre flaviu.

Intr' o dí de departe diarii castelulu vostru. Erá acela unde erai tu, unde me aseptasi, si acolo asiu fi audítu ce-va scire despre tine, cugetam, de cumva e adeveru, câ tata-teu te-a dusu la Paris.

Nai'a inaintá atâtu de incetu, in câtu eu voiam sê me coboru pe pamentu, dar din nenorocire eram inca de totu slabu.

Oh! de poteam cascigá o ora! de te asiu fi potutu revedé! Dar asta nu trebuica sê se intemple asié, noi eramu condamnatii. . .

Nu me mai potui retiené; la o diumetate de mila de Valence debarcai. Inca nu poteam merge iute; totusi intrecui nai'a.

Intr' acea, speranti'a câ te-'oiu vedé éra, mi-redadú tote poterile. Multu tempu me uitam la balconulu de unde mi-ai dísu remasu bunu, cand la intorsetur'a drumului am disparutu; dar balconulu teu erá голу si jalousiele inchise. In aspectulu castelului, ce atâtu de tare doriau a-lu revedé, erá ce-va goletate si recela, ce me 'nghiatia.

De odata se deschise port'a principale si esí princa unu conductu, ce tienea catra cetate si apoi disparú.

Eram cam de o diumetate de patrariu de mila; si fara ca sê séu de ce, sentieam câ anim'a-mi palpitá incetu si poterea-mi se slabí.

Me radiemai de unu arbore din drumu; recorii fruntea mea asudata si continuaí calea.

Me intalnii cu unu servitoriu.

— Amice, lu-intrebai cu o vóce tremuratore, — domnisiór'a Isabela de Lautrec nu mai locuiesce in castelulu acestu-a?

— Da, domnule oficiariu, respunse elu; domnisiór'a Isabela de Lautrec louiesce inca totu in castelu. Dar peste o diumetate de óra se va chiamá altfelu.

— Se va chiamá altfelu? Si cum se va chiamá?

— Dómn'a vicontes'a de Pontis.

— De ce domn'a vicontes'a de Pontis?

— Că-ci peste o diumetate de óra va fi soci'a domnului meu vicontele de Pontis.

Senticam că deviniú palidu si ascunsei fruntea in maram'a mea.

— Si conductulu — întrebai — ce vediuí că eší dín castelu?

— Acela erá conductulu de cununia.

— Si in minutulu acestu-a?

— In minutulu acestu-a ei sunt in beserica.

— Oh! e imposibilu!

— Imposibilu! — dísc servitoriulu. — Daca vrei sê te convingi cu ochii, inca este tempu. In calea cea mai scurta si vei ajunge de odata cu ei la beserica.

Nu lasai sê-mi spuna inca odata, că-ci me grabeam sê me convingu cu ochii mei despre adeverulu infioratoriu; eu nu voiam sê credu vorbeloru acestui omu. Elu avea ce-va cauza ca sê mintiesca, de siguru a mintitu.

Cunosceam Valence-a fiindu că am locuitu intr' ens'a trei lunc de díle; trecui repede peste punte si luai dreptiunea cea mai drépta catra beserica. Altfelu me conduceau clopotele, că-ci chiar le trageau.

Piatia de la catedrala erá plina de ómeni. Dar in contra sunarei clopoteloru, in contra multímei adunate, eu nu poteam sê credu; mi-dísci, că acea carea va pasí la altariu e alta si nu tu; repetai că séu acestu omu s'a insielatu, séu elu m'a insielatu pe mine.

Me amestecai între multíme, dar nu cutediai a întreba de nimeu.

De nu eram imbracatu in uniform'a gardistiloru cardinalului, de siguru nu poteam sê ajungu in sírulu celu d'antáiu, atátu de mare erá multímea. Dar de uniform'a mea toti ferire in latiri.

Atunce. . . Oh! inca si adi am lipsa de tota puterea mea, ca sê potu descrie acele detaiuri infioratore; eri cand inca n'am sciutu că tu care mi-scrii esti acea, n'asiu fi potutu renói dorerea acésta, fara ca sê nu fiu spintecatu o rana de mórte. . . Oh! tu ai suferitu numai pentru mórtea mea; dar eu am suferitu pentru tradarea ta.

Iertare, iertare, Isabela, acuma sciú că tradarea ta fu numai aparetóre; dar pentru mine, oh! pentru mine nenorocitul erá reale.

Te vediuí ca prin unu noru, cand aparusi, ce semená cu acelu noru trecatoriu inaintea ochiloru mei; cand impusecatu de acelu ofieieru, cadiuí de pe calu. Acésta fu totu acea sensatiune, dar inca si mai dore-rósa; că-ci la cea d'antáia ocaziune o sentii numai la cóst'a mea, dar acuma la ánim'a mea.

Te vediuí aparendu; erai palida, dar mai nu suridietóre; trecusi cu pasi siguri prin piatia si mai nu fugandu ajunsesi la beserica.

Astupai cu man'a ochii mei. . . Murmurai incetu între vecinii mei uimiti:

— Dómn'e! Dómn'e! nu e dreptu! . . . Dómn'e acesta nu-e dens'a! . . . Dómn'e, ochii mei, urechile si tóte seutírile mele me insiela! . . . Numai ea, numai ea nume insiela; numai ea nu me póte insiela.

Apoi cand trecusi in departare de dícece pasi de mine, tacui, inca totu sperandu că nu vei merge pana la beserica, că vei sta in cale si vei strigá că te sileseu, că vei apelá la tote femeile cu sinceritatea amórei tale; si atunce eu voiu pasí inainte si voiu riscá victi'a mea spre a díce:

— Da! eu o iubeseu; da, ea me iubeseu; da, eu sum contele de Moret, mortu pentru tota lumea afara de Isabela de Lautree, mirós'a mea in lumea acésta si in cealalta. . . Lasati-me a merge cu mirós'a mea.

Si te-asiu fi rapitu inaintea toturoru, de la toti, că-ci sentieam in mine putere gigantică.

Oh Isabela! Isabela! tu ai ramasu muta, nu ai statu, ai intratu in beserica. Scosei unu típetu lungu inceputu de multu in adanculu animei mele, in minutulu acela cand tu ai disparutu si mai nainte d'a me 'ntrebá cine-va de ce strigai, impinsei dín giurulu meu multímea, eší dín tumultu si disparui.

Ajunsei érasí la tîermeuca fluvíului, gasí érasí nai'a si me aruncaí între marmari si smulgandu-mi perulu, strigai:

— Isabela! Isabela!

Ei me lasara putíntelu in desperatiunea mea. Apoi me întrebara unde sê plece?

Aretai spre cursulu fluvíului. Lasara nai'a si Rhône-a ne duse.

Ce sê-ti mai spunu? Că-ci fara indoiéla traieseu de patru ani, pana ce astadi me aflasi traindu si iubindu-te. Dar eu nu mai esistu.

Asceptai sosirea terminulu defiptu prin mine pentru facerea votului. Acestu terminu mi-lu adusesi mai aprópe; ti-multiameseu! De candu sciú că nu m'ai insielatu, de candu sciú că me iubesci si acuma, chiamarea e mai usiora si voiu merge multu mai usioru la Ddieu.

Roga-te pentru frate-teu. . . Frate-teu se va rogá pentru tine!

Dupa médiadi la trei óre.

XVIII.

Totu in díu'a acea la diumetate la siese.

Ce-mi díci! nu te pricepu bine. Tu m'ai gasitu, esci convinsu că nu te-am insielatu, esci siguru că te iubeseu si totusi díci că acésta ti-aduce mai aprópe terminulu votului teu si că acésta usioreşce multu chiamarea ta si in fine că acésta te face ca sê te poti sacrá mai liniscitu lui Ddieu! (Va urmá.)

REVISTA SOCIALA.

Seusati-me frumoșelor cetitoare, seusati-me! Am fostu neșelul. Nu mi-am țienutu cuventulu. Au trecut trei luni de cand in salonulu — Familiei n'am conversatu cu voi. (Feriece de foiletionistulu, care pôte sê vorbêșca si cu astfelu de fiintie incantătoare „per voi!“) Mi-marturisescu peccatulu. Vi spunu inca mai multu: sta-team sê inectu cu totulu aceste reviste, dar chiar in minutulu candu eram sê implu loculu acestu-a cu atare modelu de brodaria sêu de indreitura, vini postariulu si-mi aduse doue epistolutie serise de doue — incantătoare si aceste epistolutie amendou se finescu : „Nu mai conversedi cu noi?! esci neșelulu!“ — Cum sê me opunu vointiei vòstre? cum sê me luptu in contra femeilor, candu inca si Filipu de Macedonia a dîșu, câ dintre tôte luptele sale, cea mai periculòșă a fostu acea, ce a portat'o in contra unei femei?! Deci me predau. Sum prinsulu vostru, frumoșe soriòre romane!

Altfelu n'ati perdutu nimica. Lunile trecute au fostu monotòne, chiar ca siodintiele Asociatiunei transilvane. Toti ómenii erau pe la scaldi. Capital'a Ungariei fu desiérta, intogma ca pung'a dascalului romanu.

Aceste luni erau asié numitululu „saison mortu“. Apoi nu indesiertu se numesce mortu, câ-ci a si cor-spunsu numirei sale. Sesonulu trecutulu erã sesonulu mortilor. Indata la inceputulu sesonului a caditulu, a moritu unu princípiu mare, care a domnitulu la noi patru ani de dîle, — mai tardîu mori speranti'a fratilor serbi, carii sperara câ in Caransebesiu nu se va restaveri episcopi'a romanêșca, — in sesonulu acesta mori si *Auror'a* lui Miculescu, — la Adunarea din Abrudu asîsdere s'au intemplatu multe casuri de morte, a moritu speranti'a celor ce cutediau a sperá, câ dlu presiedinte va luá parte si elu la adunarea acêșta, a moritu dorinti'a acelora carii doriau ca Adunarea generala in treb'a ortografiei si a dictionarielor sê aduca concluse ce aru fi multiamitu natiunea intrêga, — la fratii de peste Carpati a moritu unu barbatu renumitu : Martianu, s'a

nimicitu si a moritu dorulu spurcatu alu unor tradatori de la 3 augustu. Dar de ajunsu atât'a despre'morti!

Acuma urmêza dîle placute. Culesulu viilor, cea mai iubita petrecere de tòmna, e aci. Junii si junele se mai aduna inca odata ca sê-si petrêca in liberu. Si candu sêr'a si-intinde velulu seu negru a supra panentulu-lui, lucrasii facu focu mare inaintea casei, tenerimea salta in giurulu focului, ér unii tènèri mai „a dracului“ ca sê sparie fetele, arunca castanie selbatece in focu, cari pocnindu neaseptatu intre jucatori, fetele seotu tîpete si alérge d'acolo cu frica, apoi ridu toti; colo de cea parte câte-va fetisiòre senguratece canta linu :

Grâneie ver'a se cocu,
Dîșu-a badea sê nu jocu,
Pan' la storsulu vinului,
Cand voiu fi mirês'a lui.

Dar nu potu cantá mai incolo, puseile suna, se ande sgomotu, a sositu o trasura cu óspeti. Lautarii canta „tusiu“. Fetele triste au si ele pe joceausii cei doriti. Joculu curge cu mai multu focu. Acuma si „gazd'a casei“ unu mosiu betranu se sufulca si incepe a jocá cu vecin'a nan'a Flóre. Tènèrimca aplaudêza. Mosiulu incepe a cantá :

„Cand am fostu cu june!

.....

Dar se ostenesce si dîce : „Lasa Flóre! vomu mai jocá la nunt'a fiilor nostri!“

Peste putînu va fi érna, se vor incepe nuntile. Ce sê vi dorescu frumoșelor „cetitoare nemaritate?“ — ceea ce vi doriti voi. Fratele *Pista* asîsdere se gata la o nunta mare, densulu a petîtu pe frumòș'a *Ardoleana*, dar inca nu se seie, câ fratii ei : *Ioanu* si *Michel* invoi-se-vor la *uniunea* acêșta?! si câ òre spune-vor frumòșei mirese acea ce scrisese Victoru Hugo ficei sale candu acea se marità :

„Sors avec une larme! entre avec un sourire!“

Iosifu Vulcanu.

Ce e nou ?

** (In nrulu vintoriu) vomu publicá interesant'a disertatiune despre „Sciintiele tehnice“ a binemeritatului publicistu dlu *Georgiu Baritiu*, cetita la Adunarea din Abrudu a Asociatiunei transilvane.

** (Unu concertu interesantu.) Din Fogarasiu primimu insciintiarca placuta, cá domnisiór'a *Elisa Circa* de curendu va plecă la Pesta, spre a da aice unu concertu. La tempulu seu nu vomu întârdiá a referá cetitorilor nostri despre acésta debutare a stimabilei nóstre artiste.

** (Pregatiri dietale.) Inteliginti'a romana din comitatulu Bihariei tienù in 5. optomvre la Oradea-mare o consvatuire despre modulu salutárii noului comite supremu si despre pasii cari se poftescu la alegerea deputatilor pentru diet'a Ungariei.

** (Éra-si o societate de lectura.) Din Lugosiu ni se serie, cumca societatea romana de lectura de acolo, despre care facù amintire si corespundintele nostru, si-a inceputu activitatea in 1. optomvre c. n. de si adunarea generala constituanta se va tiené ce-va mai tâdiu. Societatea s'a prenumeratu la 22 foi si esistinti'a ei deocandata e asigurata.

** (Instalarea.) Ilustr. Sale dlui *Ioane Popasu*, carea erá sê se tiena in 17. septemvre, s'a amanatu pana mai tâdioru.

** (Hymen.) Iubitulu nostru amicu, dlu dr. *At. M. Marienescu* si-a incredintiatu de socia pe incantatórea domnisióra *Ana Broie* din Ardealu. Dieiti'a fericirei sê-i intimpine cu surisu in tóta vieti'a lor!

** (Franciscu Deák) in septeman'a trecuta sôsî era-si la Pesta si trase la indatinat'a sa locuintia de érna, la „Regin'a Angliei“. In 4. optomvre séra, ca la onomastic'a lui, locuitorii din Pesta lu-onorara cu unu conductu de faclii. Deák ivindu-se pe balconu tienù o vorbire scurta catra poporulu entusiasmatu.

Literatura.

** (Insciintiare.) Pentru premiulu de siese galbeni anuntiatu de redactorulu acestei foi pentru cea mai buna novela originala pana la terminulu defiptu (1. optomvre) au concursu urmatóarele novele: 1. „Secretulu unei nopti“ novela originala, motto: „Esemplu celu mai nou arete scriitoriulu; cá-ci — pana suvenirile trecutului te insufletiescu numai, acesta te indupleca spre fapte.“ — 2. „Mariór'a si Mariuti'a“ novela originala, motto: „Nessun maggior dolore che ricordarsi del tempo felice nella miseria. Dante.“ — 3. „Decem-balu“ novela originala istorica. Motto: Zamolése. — 4. „Geniulu lui Stefanu“ novela istorica, motto: Troia, Cartago si Roma. — Opurile aceste se voru judecá de catra o comisiune de trei. Resultatulu se va publicá in lun'a lui decemvre.

Găcitură.

La botediu, la cununii
La morti, ori ce cerimonii,
Eu incepu, eu seversiescu,
Eu la tote adeverescu;
Fâra mine si cei mari

Besericesci demnitari,
Aloru binecuventâri:
Nu aru aduce oftâri.
De me iai pe diumetate:
Verbu ajutorialu sum frate,
Ceialalta ce remanu:
Dau fetitieloru de chinu,
Multu me sucu, pana se 'nvétia,
Multe — noduri, — me facu atia.
Cu care se ducu: se 'ntorcu,
Pana sum gata de totu,
Si asia ori in ce casa:
Servescu pana si pe mésa.

Maria Cernetiu.

Deslegarea găciturei de siacu din nrulu 10:

Dorulu meu

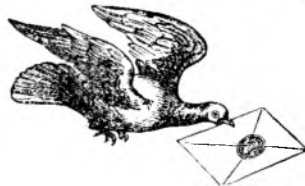
(ANDREIU MURESIANU.)

Ca omu ce sum pe lume
Avere-asiu si eu unu doru,
Nu inse dup' unu nume
Desiertu si trecatoru;
Dorire-asiu dupa mórte
Sê 'nvîu la dieci de ani,
Si-atunci sê vedu ce sórte
Au fratii mei romani?!

Deslegare buna primiramu de la dómnele: Elena Papiu nascuta Piso, Sidonia Secosianu, S. I. Chinesu, Sofia Florescu, Emilia Mitrofanu; de la domnisióarele: Maria Cernetiu, Rosa Popescu, Elena Vioreanu, Adalina Fluerasiu, Emilia Pescariu, Clara Micu, Irina Micsioranu, Nina Filipu, Judita Blasianu si de la domnii: Dionisiu Cadariu, Teodoru Danu, Ioanu Opreanu, Georgiu Onia, Jova Popovicu, Georgiu Lorintiu, Georgiu Berariu, Lazaru Huza.

Deslegarea găciturei din nr. 9 ni-a mai tramis'o domnisiór'a Maria Cernetiu.

POST'A REDACTIUNEI.

Teaca. Nu mai avemu esemplare, decatu numai de la nrulu 8.

Dlui 3. 7. 3. La epistola anonima nu potu sierbi. Precutiunea este mam'a intieleptiunei.

Gacitur'a „Vineri“ nu se póte folosi.

Gherla. Au sositu.

☞ Domnii aceia a caror abonaminte espira cu nrulu presinte sunt rogati a le renoi câtu mai curendu, cá-ci scóterea fóiiei nóstre constandu sume enorme, nu potemu tipari multe esemplare de prisosu, si asié ne tememu cá mai tardiu — chiar ca in triluniulu trecutulu — nu vomu mai poté sierbi cu esemplare complete!

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**